

สรุปผลการดำเนินการ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ
ตามแผนปฏิบัติการในการขับเคลื่อนนโยบายด้านการปศุสัตว์ (Action Plan)
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘
(DLD Co-ordinator : DLD-C) ระดับพื้นที่ จังหวัดหนองบัวลำภู
รอบที่ ๑/๒๕๖๘

๑. แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม

๑.๑ โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการเกษตรมูลค่าสูง สู่เกษตรนวัตกรรมขั้นสูง

๑.๒ แผนงาน/กิจกรรมย่อย : เพิ่มมูลค่าการเลี้ยงแพะเพื่อการพัฒนาแบบยั่งยืน

๑.๓ วัตถุประสงค์ :

๑) เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากแพะเพื่อเป็นสินค้าเพิ่มมูลค่าของครอบครัวและกลุ่มเกษตรกร

๒) เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้ที่มั่นคงและเป็นแนวทางการพัฒนาแก่เกษตรกรรายอื่นได้

๒. หลักการและเหตุผล

๒.๑ ที่มา: ปัจจุบันในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน มีต้นทุนอาหารในการผลิตปศุสัตว์ราคาสูง ประกอบกับแรงจูงใจนโยบายด้านการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ของรัฐบาลหลายๆ โครงการ แพะเป็นสัตว์เคี้ยวเอื้องขนาดเล็กที่มีบทบาทสำคัญในการประกอบอาชีพด้านปศุสัตว์ของเกษตรกรไทย ในปี ๒๕๖๕ มีเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะทั่วประเทศรวม ๙๒,๙๙๗ ครัวเรือน จำนวนแพะทั้งหมด ๑,๕๐๕,๓๘๑ ตัว การเลี้ยงแพะส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ภาคใต้ ของประเทศไทย ส่วนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน มีจำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะรวม ๕,๙๐๘ ครัวเรือน จำนวนแพะ ๑๒๓,๐๐๕ ตัว คิดเป็นร้อยละ ๘.๑๗ ของครัวเรือนผู้เลี้ยงแพะทั่วประเทศ (กลุ่มสารสนเทศและข้อมูลสถิติศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมปศุสัตว์, ๒๕๖๕) ในปี ๒๕๖๔ จากสถิติการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ ปี ๒๕๖๔ - ๒๕๖๖ มีจำนวนแพะในพื้นที่จังหวัดหนองบัวลำภู ดังนี้ ปี ๒๕๖๔ มีจำนวน ๕,๑๕๑ ตัว ปี ๒๕๖๕ มีจำนวน ๘,๙๙๒ ตัว และ ปี ๒๕๖๖ มีจำนวน ๙๖๑๒ ตัว ซึ่งจากสถิติจำนวนแพะในพื้นที่จังหวัดหนองบัวลำภู ปี ๒๕๖๔ - ๒๕๖๖ มีจำนวนแพะเพิ่มขึ้นตามลำดับ ทำให้มองเห็นว่าการเลี้ยงแพะเป็นอาชีพด้านปศุสัตว์ที่น่าส่งเสริม ให้เป็นอาชีพเสริมจากการเลี้ยงโค กระบือ ได้อีกอาชีพหนึ่ง

ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ได้กำหนดทิศทางของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ ให้ประเทศสามารถก้าวข้ามความท้าทายต่าง ๆ เพื่อให้ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง” ตามเจตนารมณ์ของยุทธศาสตร์ชาติ ได้อาศัยหลักการและแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยสืบสาน รักษา ต่อยอดการพัฒนาตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ผ่านการกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศอย่างมีเหตุผล ความพอประมาณ ภูมิคุ้มกัน บนฐานของความรู้ คุณธรรม และความเพียร โดยคำนึงถึงความสอดคล้อง กับสถานการณ์และเงื่อนไข กอปรกับจังหวัดหนองบัวลำภู ได้กำหนดประเด็นการพัฒนา (Strategic Issue) ทั้งหมด ๕ ประเด็น ซึ่งในนี้ที่จะกล่าวถึงประเด็นการพัฒนาที่ ๒ การส่งเสริมและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร อุตสาหกรรม การค้า และการลงทุน โดยมุ่งไปที่การสร้างเครือข่ายเกษตรกร ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน และ สถาบันทางด้านการเกษตรให้มีความเข้มแข็งและได้มาตรฐาน

๑.๒ สรุปสาระสำคัญ

สภาพปัญหา/ความต้องการ

แพะเป็นสัตว์ที่เลี้ยงง่าย หากินเก่ง กินอาหารได้หลายประเภท ทนทานต่อสภาพแวดล้อมที่ทุรกันดารได้ดี มีวงจรชีวิตสั้นให้ลูกเร็ว เนื่องจากตั้งท้องเพียง ๕ เดือน มีเปอร์เซ็นต์การเกิดลูกแฝดสูง ทำให้สามารถเพิ่มจำนวนสัตว์ได้รวดเร็วกว่าโค กระบือ และใช้พื้นที่ในการเลี้ยงน้อย ลักษณะเช่นนี้ทำให้แพะได้เปรียบสัตว์เคี้ยวเอื้องชนิดอื่น จึงทำให้เกษตรกรในแถบภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้ความสนใจเลี้ยงแพะมากขึ้น ถึงแม้เกษตรกร จะให้ความสนใจในการเลี้ยงแพะมากขึ้น แต่ความรู้และทักษะการเลี้ยงแพะของเกษตรกรในแถบนี้ยังถือเป็นเรื่องใหม่จังหวัดหนองบัวลำภูเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีศักยภาพในการเลี้ยงสัตว์ อันเนื่องมาจากสภาพภูมิประเทศที่เหมาะสมต่อการเลี้ยงสัตว์หลายชนิดไม่ว่าจะเป็น โค เนื้อ กระบือ นอกจากนี้ยังมีแพะ ที่เป็นสัตว์เศรษฐกิจอีกอาชีพหนึ่ง ที่เกษตรกร ให้ความสนใจเพิ่มมากขึ้น มีความต้องการบริโภคสูงขึ้น เนื่องจากเป็นสัตว์ที่เลี้ยงง่ายโตเร็วให้ผลผลิตในระยะสั้นเมื่อเปรียบเทียบกับโคเนื้อและกระบือ จึงได้สมญานามว่าโคของคนจน จากสถิติพบว่าแพะ ๑ ตัว ให้ลูกเฉลี่ย ๑.๖๘ ตัว /ปี (กรมปศุสัตว์,๒๕๕๗) ประกอบกับจังหวัดหนองบัวลำภูมีสภาพพื้นที่ที่เหมาะสมในการเลี้ยงแพะมาก เนื่องจากเป็นพื้นที่ราบสูง สภาพภูมิอากาศไม่ชื้น มีอาหารสัตว์ตามธรรมชาติในปริมาณมาก ซึ่งส่งผลให้การเลี้ยงแพะขยายฐานมาอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคกลางตอนบนเพิ่มมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด การจัดการการเลี้ยง การตลาดและการพัฒนาด้านการแปรรูปจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญในการประกอบอาชีพการเลี้ยงสัตว์เพื่อให้เกิดความยั่งยืน การผลิตเพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค โดยเฉพาะผู้บริโภคตลาดประเทศลาว เวียดนาม จีน นักท่องเที่ยว หรือแม้แต่การปรับเปลี่ยนค่านิยมในการบริโภคเนื้อแพะในประเทศที่เพิ่มมากขึ้น

ในปี ๒๕๖๖ จังหวัดหนองบัวลำภูได้มีการจัดทำโครงการส่งเสริมและเพิ่มศักยภาพสินค้าเกษตรปลอดภัยอย่างเป็นระบบและยั่งยืน กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพการผลิตสินค้าปศุสัตว์ โดยมีวัตถุประสงค์ในการ จัดฝึกอบรมศึกษาดูงานและสนับสนุนวัสดุที่จำเป็นในการเลี้ยงแพะเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ โดยมีเป้าหมายเกษตรกร จำนวนกลุ่มเกษตรกร ๓ กลุ่ม เกษตรกร ๕๐ ราย ซึ่งได้ดำเนินกิจกรรมบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ทั้งนี้ เพื่อเป็นการพัฒนาการอาชีพเลี้ยงแพะให้เป็นอาชีพที่สร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรผู้เลี้ยงแพะอย่างยั่งยืน กับกลุ่มสมาชิกผู้เลี้ยงแพะในพื้นที่ต่อไป ดังนั้น จังหวัดหนองบัวลำภู จึงได้จัดทำโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการเกษตรมูลค่าสูง สู่เกษตรกรนวัตกรรมขั้นสูง กิจกรรมการเพิ่มมูลค่าการเลี้ยงแพะเพื่อการพัฒนาแบบยั่งยืนขึ้นมาเพื่อส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงแพะให้เป็นอาชีพทางเลือกหนึ่งของเกษตรกรจังหวัดหนองบัวลำภู ตลอดจนฝึกอาชีพด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ที่มาจากแพะ ที่จะสามารถสร้างรายได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน ทำให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของครอบครัวที่ดีขึ้น

ความเร่งด่วน : เร่งด่วนมาก เนื่องจากปัจจุบันเกษตรกรที่หันมาสนใจอาชีพการเลี้ยงแพะมีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี จึงจำเป็นต้องมีการส่งเสริมด้านการจัดการต่างๆและเพิ่มเครือข่ายของสมาชิกให้มีจำนวนเพิ่มขึ้น เพื่อผลิตแพะให้เพียงพอต่อตลาด

๓.๑) กลุ่มเป้าหมาย : เกษตรกรผู้เลี้ยงแพะ ในพื้นที่จังหวัดหนองบัวลำภู

๓.๒) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย : เกษตรกรผู้เลี้ยงควาย ผู้ประกอบการจำหน่ายวัสดุ และเกษตรกรทั่วไป

๔. เป้าหมาย ผลลัพธ์ และผลกระทบโครงการ

๔.๑) เป้าหมายโครงการ

๑. เกษตรกรได้รับองค์ความรู้เกี่ยวกับการต่อยอดในการแปรรูปแพะ และการสร้างมูลค่าให้กับผลผลิต
๒. เกษตรกรได้รับการสนับสนุนวัสดุการเกษตรและเวชภัณฑ์ เพื่อนำไปต่อยอดก้นตันทุนการผลิตสัตว์ และการบำรุงรักษาสัตว์เลี้ยง(แพะ)

๔.๒) ผลผลิต เกษตรกรผู้เลี้ยงแพะจำนวน ๕๐ ราย ได้รับการฝึกอบรม หลักสูตร การแปรรูป
ผลิตภัณฑ์จากแพะ

๔.๓) ผลลัพธ์ ๑) เกษตรกรนำความรู้การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากแพะผลิตสินค้าเพื่อเพิ่มมูลค่า เพื่อเป็นรายได้ของ
ครอบครัวและกลุ่มเกษตรกร

๒) เกษตรกรมีรายได้ที่มั่นคงและเป็นแนวทางการพัฒนาแก่เกษตรกรรายอื่นในจังหวัดหนองบัวลำภูได้

๔.๔) ผลกระทบ :

เชิงบวก : ๑) เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า

๒) ทำให้เพิ่มปริมาณแพะเนื้อ เนื้อแพะ และสร้างอาชีพสู่เกษตรกร

เชิงลบ : ไม่มี

๕. วงเงินของโครงการ ได้รับจัดสรรจากงบประมาณค่าใช้จ่ายการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ ประจำปีงบประมาณ
พ.ศ. ๒๕๖๘ จำนวน ๕๐๙,๔๐๐ บาท (ห้าแสนเก้าพันสี่ร้อยบาทถ้วน)

๖. ผลการดำเนินการ

การดำเนินงานโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมูลค่าสูง สู่เกษตรกรนวัตกรรมขั้นสูง กิจกรรม : เพิ่มมูลค่า
การเลี้ยงแพะเพื่อการพัฒนาแบบยั่งยืน เป็นโครงการที่สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองบัวลำภู ได้รับจัดสรรงบประมาณ
จากงบประมาณจังหวัดหนองบัวลำภู (งบฯผู้ว่าฯ) เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากแพะเพื่อเป็นสินค้า
เพิ่มมูลค่าของครอบครัวและกลุ่มเกษตรกร และเพื่อให้เกษตรกรมีรายได้ที่มั่นคงและ เพื่อเกษตรกรถ่ายทอดองค์ความรู้
ต่อเกษตรกรรายอื่นได้ อันจะเป็นการสร้างรายได้แก่เกษตรกรผู้เลี้ยงแพะได้ซึ่งเป็นการเสริมทักษะความรู้เพื่อแปรรูปแพะ
และสามารถนำความรู้ไปปรับใช้กับการแปรรูปจากเนื้อสัตว์ชนิดอื่นได้ และสามารถสร้างรายได้ให้แก่ครัวเรือนของ
เกษตรกร ต่อไป และการดำเนินการโครงการ/กิจกรรม ได้มีการสนับสนุนวัสดุการเกษตรและเวชภัณฑ์ปัจจัยการผลิต
ดังนี้

๑. วัสดุเวชภัณฑ์ ได้แก่ ยาถ่ายพยาธิชนิดน้ำสำหรับรอก วิตามินรวมชนิดฉีด และ- แร่ธาตุก้อน

๒. อาหารสำเร็จรูป

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองบัวลำภู ร่วมกับสำนักงานปศุสัตว์อำเภอ สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด
หนองบัวลำภู และหน่วยงานราชการในพื้นที่จังหวัดหนองบัวลำภู ดำเนินการจัดฝึกอบรมเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะ จำนวน
๕๐ ราย เข้ารับการฝึกอบรม และฝึกปฏิบัติการแปรรูปจากเนื้อแพะ จำนวน ๒ รายการ ได้แก่ พายไส้แพะ และ คั่วกลิ้ง
แพะ เมื่อวันที่ ๒๙-๓๐ มกราคม ๒๕๖๘ โดยจัดอบรม ณ ศูนย์ฝึกอาชีพสำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดหนองบัวลำภู
ต.ลำภู อ.เมืองหนองบัวลำภู จ.หนองบัวลำภู ซึ่งมีอาจารย์จากสำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดหนองบัวลำภู ให้เกียรติ
เป็นวิทยากรครูฝึกอบรมแก่เกษตรกร ในครั้งนี้ โดยมี นายกฤษณะ ผลไสว หัวหน้ากลุ่มพัฒนาสุขภาพสัตว์ เป็นประธาน
ในพิธีเปิด และมี หัวหน้ากลุ่มงาน ปศุสัตว์อำเภอทุกอำเภอ สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดหนองบัวลำภู เข้าร่วมพิธี
เปิดการฝึกอบรม

◆ วันที่ ๒๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๘ เวลา ๐๘.๓๐ น. นางวัลลภา วราอัศวปติ ปศุสัตว์จังหวัดหนองบัวลำภู มอบหมายให้กลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศการปศุสัตว์ ร่วมกับสำนักงานปศุสัตว์อำเภอเมืองหนองบัวลำภู สำนักงานปศุสัตว์อำเภอโนนสัง สำนักงานปศุสัตว์อำเภอศรีบุญเรือง และสำนักงานปศุสัตว์อำเภอสุวรรณคูหา นำเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะของอำเภอ เข้าร่วมการฝึกอบรมการแปรรูปจากเนื้อแพะ จำนวนทั้งสิ้น ๕๐ ราย ตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการเกษตรมูลค่าสูงสู่เกษตรกรนวัตกรรมขั้นสูง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ กิจกรรมการเพิ่มมูลค่าการเลี้ยงแพะเพื่อการพัฒนาแบบยั่งยืน โดยการฝึกปฏิบัติการทำพายร่วนไส้แพะ ซึ่งเป็นเมนูที่สามารถนำไปเพิ่มมูลค่าได้ ทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของโครงการ โดยจัดอบรม โดยมีนายภุชณะ ผลไสว หัวหน้ากลุ่มพัฒนาสุขภาพสัตว์ เป็น ประธานในพิธีเปิด ณ สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานหนองบัวลำภู อำเภอเมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู

◆ รูปภาพการอบรมการแปรรูปจากเนื้อแพะ โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการเกษตรมูลค่าสูงสู่เกษตรกรนวัตกรรมขั้นสูง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ เมนูพายไส้แพะ และ คั่วกลิ้งแพะ

◆ รูปภาพประกอบการมอบวัสดุการเกษตรและปัจจัยการผลิต

- สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองบัวลำภู ร่วมกับสำนักงานปศุสัตว์อำเภอในพื้นที่ ร่วมบูรณาการกับหน่วยงานในพื้นที่ จังหวัดหนองบัวลำภู ลงพื้นที่เพื่อตรวจเยี่ยมเกษตรกรติดตามกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะ ที่เข้าร่วมโครงการฯ

๗. ข้อเสนอโครงการ และวิธีการบริหารจัดการหรือการดูแลบำรุงรักษา เมื่อโครงการแล้วเสร็จ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนของโครงการ

กลุ่มเกษตรกรนำความรู้จากการฝึกอบรมการแปรรูปไปดำเนินการในกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะ และได้รับสนับสนุนวัสดุการเกษตรและวัสดุเวชภัณฑ์ ไปใช้ในกิจกรรมการเลี้ยงแพะ สามารถเพิ่มรายได้ให้ครัวเรือน โดยการติดตามผลการดำเนินกิจกรรมและให้คำแนะนำปรึกษาจากสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด และสำนักงานปศุสัตว์อำเภอ